

Deze tweewekelijkse serie geeft een overzicht van de belangrijkste schrijvers en dichters van deze eeuw uit Groningen en Drenthe. Dit is het negentiende deel, gewijd aan Kees Stip.

■ Hij werd geboren in Veenendaal, maar Kees Stip woont al sinds jaren in de buurt van Sellinger, Laundermarke. Hij werd vooral bekend met de duizenden grappige beestengedichten, die hij aanvankelijk publiceerde onder de naam Trijntje Fop. Daarnaast schreef hij ook meer serieuze poëzie.

Door **Jacob Moerman**

Stip woont nog steeds op de Laundermarke, maar heeft nauwelijks een band gehad met de provincie Groningen. In een interview (gpubliceerd in het boek *Literair leven in Groningen* uit 1985) zei hij het volgende, na de vraag of Groningen inspirerend voor hem werkt: 'Het is maar waar je door geïnspireerd wordt. Ik ken hoegenaamd niets en niemand in Groningen. Nou ja, dat zeg ik, je kunt met een stukje papier voor je gaan zitten schrijven, maar dat kun je niet met zijn tweeën.'

Zijn vader was boekhouder, met als gevolg dat in de ouderlijke woning van Kees Stip weinig letterkundigs viel te beleven. Kees Stip studeerde Latijn, Grieks en Algemene Taalwetenschap, maar een wetenschappelijke interesse bleek hem uiteindelijk vreemd.

Zijn eerste gedicht maakte hij al op zesjarige leeftijd: twee regels van een versje dat hij nooit heeft voltooid:

*Het varken is bekend
Om zijn knortalent.*

Als dichter debuteerde hij officieel tijdens de oorlog met *Dieuwertje Diekema*, een parodie op het gedicht *Maria Lécina* van Werumeus Buning. Stips gedicht werd een groot succes. Tijdens de oorlog liet hij zich evenwel ook van zijn meer serieuze kant zien, met het gedicht *Mars Militair*. Hendrik de Vries was zeer opgetogen over het gedicht en Victor van Vriesland zou het later opnemen in zijn bloemlezing met Nederlandse poëzie.

Na de oorlog kwam Kees Stip te werken bij de Legervoortlichtingsdienst, waar hij voor het eerst met het medium film in aanraking kwam. Zo maakte hij een korte film die grotere zindelijkheid bij het leger moest bewerkstelligen. Zijn filmactiviteiten brachten hem in contact met

Het Beestenfeest van Kees Stip (1913)

Brand D. Ochse van het Polygoonjournaal. In 1950 werd Stip lid van de redactiecommissie en samensteller van de jaaroverzichten. Maar Stip ontdekte steeds meer dat hij met schrijven en dichten zijn boterham kon verdienen. In de jaren zestig schreef hij ook teksten voor cabaretier Wim Kan, met wie hij aanvankelijk goed kon samenwerken. Daarnaast was hij niet vies van het werken voor commerciële bedrijven. In zijn boek *De rokende schoorsteen* behandelt Henk van Gelder de rol die de Nederlandse schrijvers hebben gespeeld in de reclamewereld. Ook de naam Kees Stip komt een paar keer naar voren. Wanneer Van Gelder bij de firma Gazelle is beland, staat er: 'Pas in 1963, voor het boekje *Piet Pelle's ruimtereis*, schakelde Gazelle er een vakman bij in: de puntdichter Kees Stip.'

*Een kado waar alle volken
Hun gevoelens mee vertolken
Is beslist niet zomaar iets.
Jippie! Een Gazelle-fiets.*

Bekend is ook de bundel *Vijf variaties op een misverstand*, waarin hij pastiches maakte op het werk van onder anderen Herman Gorter en Martinus Nijhoff. Maar vooral werd Kees Stip bekend met de gedichten van Trijntje Fop, een pseudoniem dat hij had ontleend aan Multatuli. Vanaf het begin van de jaren vijftig tot het midden van de jaren zestig schreef hij in totaal zo'n vierduizend korte beestengedichten.

Bij de redactiecommissie van het Polygoonjournaal, waar Stip tot 1979 werkte, ontmoette hij Joop Lückert, de toenmalige hoofdredacteur van de Volkskrant. Die vroeg hem voor zijn krant

korte gedichten te maken. Trijntje Fop was geboren en de gedichten die Stip onder dit pseudoniem publiceerde verschenen tot 1964 twee keer per week. Daarna stonden deze gedichtjes in het weekblad Elsevier en in enkele regionale dagbladen. Bij het dagblad Parool werd hij snel weggewerkt, omdat sommige van zijn gedichten te veel kwade abonnees opleverden. Zoals het volgende:

*De Bond voor geboortenbestrijding
Kwam krachten tekort in de leiding
Een dame sprak toen:
'Ik wil het wel doen
Maar ik ben in verwachte verblijding.'*

De kwade abonnees konden niet verhinderen dat de gedichten enorm populair werden en verschillende keren gebundeld. De bundel waarin al zijn beestengedichten zijn opgenomen, verscheen in 1988 onder de titel *Het Grote Beestenfeest* en werd daarna maar liefst negen keer herdrukt. De bundel begint met het gedicht *Op een aal*:

*Een aal die bij diverse bieren
Het oude jaar had zitten vieren
Werd, toen hij na een warme prak
De hoofdverkeersweg overstak Om daar het
nieuwe in te halen,
Opeens verdeeld in vier kwart-alen.*

Met onder anderen Willem Wilmink wordt Stip maar al te vaak gerekend tot een dichter van het zogeheten 'light-verse' genre, maar daarnaast vindt Stip zijn gedichten meer dan alleen maar grappig. Zijn meest bewonderde dichters

zijn niet voor niets Herman Gorter, Gerrit Achterberg en Leo Vroman. En in interviews gaf hij meer dan eens aan dat hij niet veel moet hebben van 'nonsens-poëzie' en hij er altijd naar heeft gestreefd om de humor en de ernst met elkaar te combineren. Tijdens een interview met Ivo de Wijs uit 1991 zei hij: 'Er is voor mij geen splitsing tussen licht vers en zwaar vers. Ik heb nooit iets geschreven waar geen humor in zit, maar ik maak het de lezer niet al te gemakkelijk: men moet een beetje pijnlijk om mij kunnen lachen.'

In de jaren tachtig werden de gedichtjes van Trijntje Fop herontdekt door Battus (pseudoniem van Hugo Brandt Corstius), die verrukt was van het gegoochel met de taal. Sinds dat moment duiken ze regelmatig op in bloemlezingen en bundels. En vorig jaar verscheen zelfs *De grote scheurkalender van Trijntje Fop*. Veel prijzen heeft Stip overigens niet gehad: in 1985 kreeg hij de prijs voor het lichte vers, een prijs die was ingesteld door *De Tweede Ronde*, een literair tijdschrift dat Stip mede had opgericht.

De tot nu toe laatste bundel van Stip verscheen vorig jaar: *Geen Punt*. Hierin zijn allerlei persoonlijke herinneringen, romanfragmenten, bespiegelingen, 'oneliners' en gedichten opgenomen.

De humor uit deze bundel is grimmiger dan ooit tevoren, zoals mag blijken uit de volgende notitie: 'Sinds jaren wordt de enige Nederlandse muzikenzender Radio 4 onaanhoorbaar gemaakt door een alles bedervende ruis. Kan Den Haag niet proberen dit Groningse wingewest aan Duitsland te verkopen, waar ze betere radio hebben?' 99 6-11-90